

NESTKASTEN KONINGSHOF IN 1996.

JAN WOUTERS

Op 2 maart hebben we de gebruikelijke schoonmaakronde van de nestkasten gehouden. Daarbij zijn ook weer zo'n 8 nieuwe kastjes opgehangen ter vervanging van versleten en verdwenen exemplaren. Door kapwerkzaamheden waren er namelijk weer een aantal kasten verdwenen. Trouwens ook na de schoonmaakronde is er nog gekapt en waren er nog enkele kastjes meer weg.

Uit een van de kasten vloog wel een Bosuil maar hij had nog geen eieren. De Holenduiven vonden de kou niet zo erg want in een kast was al 1 ei gelegd.

In het achterste deel, bij de herten, hebben we de kasten verhangen zodat ze nu allemaal aan het pad hangen, dat scheelt flink wat struinen bij de controles.

De broedcontroles van de nestkasten hebben we gehouden op de avonden van 7 en 28 mei en op 18 juni. Op die avonden werden steeds alle kasten gecontroleerd. Ook de Sperwer broedde weer in de buurt van het nest van vorig jaar, maar deze keer niet succesvol.

De resultaten van de controles zijn in Tabel 1 samengevat. Als tweede broedsels zijn beschouwd alle broedgevallen die bij de derde controle net begonnen waren of broedsels in een kast waarin eerder dit jaar al een nest van dezelfde soort is geweest.

Tabel 1 toont een vrij mager soortenlijstje voor dit jaar en een laagterecord in het totaal aantal broedsels. De Holenduif, Bosuil en Pimpelmees hebben in vrij normale aantallen gebroed. Maar de Koolmees kende een dieptepunt. Van de niet jaarlijks aanwezige soorten is alleen de Zwarte Mees vertegenwoordigd, maar dan wel met twee keer twee broedsels.

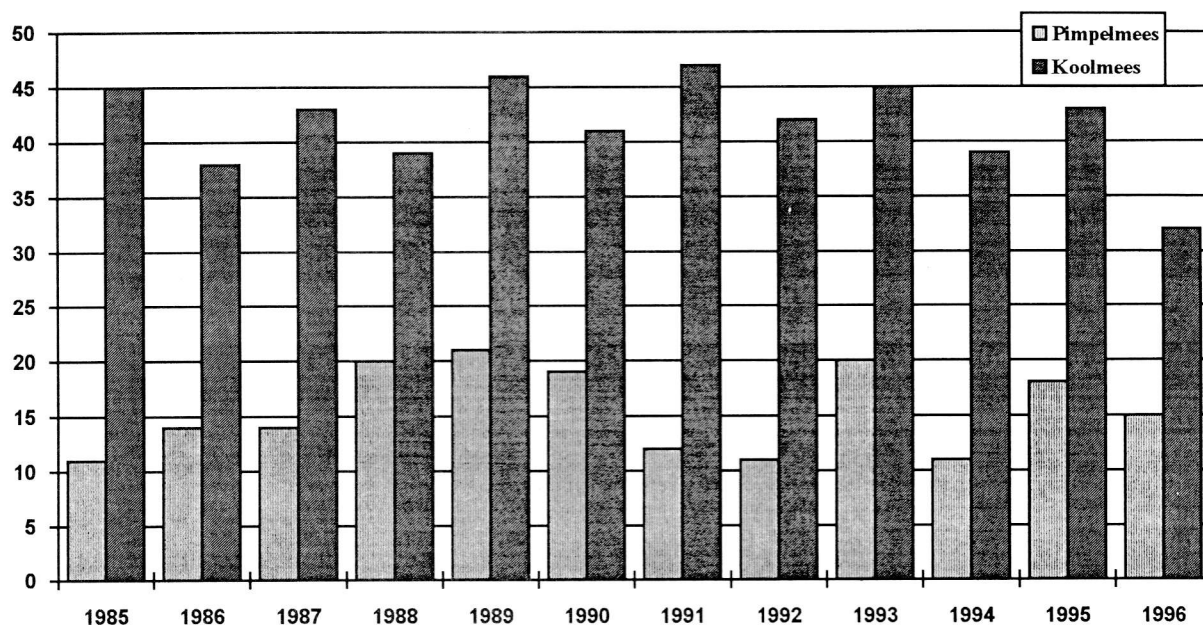
Een eerste oorzaak van deze lage aantallen kan gezocht worden in de lang aanhoudende winter en het koude voorjaar. Wat dat betreft lijken de resultaten op die van 1986, ook toen na een strenge winter. Een tweede oorzaak kan het lage aantal aanwezige nestkasten zijn, nog nooit vanaf 1978 lag het totaal aantal zo laag.

Tabel 1: Resultaten van de nestkastencontroles op Koningshof te Veldhoven in 1996.

<i>Soort</i>	<i>Eerste broedsel</i>	<i>Tweede broedsel</i>	<i>Totaal</i>
Holenduif	5	4	9
Bosuil	1	-	1
Zwarte Mees	2	2	4
Pimpelmees	15	2	17
Koolmees	32	8	40
			+ ---
Totaal aantal broedsels			71
Eekhoornnest			2
Niet gebruikte kasten			24
			+ ---
			97
Twee keer gebruikte kasten			10
			- ---
Totaal aantal kasten			87

Figuur 1: Aantal eerste broedsels van Pimpel- en Koolmees vanaf 1985

In Figuur 1 is te zien dat het aantal eerste broedsels van de Koolmees een dieptepunt heeft bereikt, nog lager dan in 1986. In feite is het een minimum na 1979. Ondanks het goede beukennotenjaar 1995 lijkt de lange winter hard aangekomen te zijn voor de Koolmees, wat heeft geleid tot een afname van de populatie met een kwart.

Het merkwaardige patroon in de aantallen Koolmezen, waarbij er afwisselend minder en meer zijn dan het jaar ervoor, blijft door die afname bestaan. En het moet al gek lopen als er volgend jaar niet meer eerste broedsels zijn dan dit jaar.

Het aantal Pimpelmezen is niet opvallend gedaald. Blijkbaar hebben ze minder last gehad van de winter. Wel werden er enkele legsels in de steek gelaten. Daarom misschien, ook nog twee tweede broedsels.

Waarschijnlijk door de koude winter was de Bosuil laat met de eileg begonnen. Zodoende konden tijdens de eerste controle nog drie jongen geringd worden. Ze zaten in de kast die we vorig jaar nieuw hadden opgehangen.

De Holenduif gaat het nog voor de wind. Ze hebben de verhangen kasten in het achterste deel meteen weer teruggevonden. Kauwen waren er niet dit jaar, misschien mede door het verplaatsen van sommige kasten.

Er waren trouwens nog wel meer soorten afwezig dit jaar. Zo ontbrak de Bonte Vliegenvanger voor het eerst sinds 1979. En dan te bedenken dat er vier jaar geleden nog twaalf paartjes zaten! Dit past wel in het landelijke beeld van afname bij deze soort.

Bij de komende voorjaars schoonmaak gaan we het aantal kasten weer op peil brengen. Ton Geerts heeft er al ruim 20 gefabriceerd met een ingenieus mechanisme om ze gemakkelijk schoon te kunnen maken.

Tenslotte wil ik iedereen die dit jaar meegeholpen heeft bedanken. Als je eens mee wilt, dat kan altijd. De controles en schoonmaak worden tijdig aangekondigd. Er is altijd wel iets te leren zoals het verschil tussen de eieren van Koolmees en Pimpelmees, of hoe je kunt zien dat een nest uitgevlogen is. *